

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XXXIX. Suspicionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

pronuntiet, sibi nullam iurisdictionem, seu ius de causa hac cognoscendi competere, & pars litigans à sententia hac interlocutoria non appellet, iuxta c. dilectus 34. de prebend. transit ea in rem iudicatam: vt postea officium Iudicis in eadem causa, sine noua commissione assumere non possit: Ne quidem ex partium consensu; cum partes nullam habenti iurisdictionem conferre non possint, l. priuatorum, 3. C. de iurisdic. Ita Gl. h. c. ver. procedere, Barbat. col. antepen. Quemadmodum enim, inquit h. c. Abb. n. 7. Si orto dubio de valore rescripti, Iudex pronuntiet iurisdictionem sibi competere, & pars non appellet, processus validus ceteri debet, propter rei iudicatæ auctoritatem, vt idem docuit in c. super literis, 20. in fine, de rescript. Ita & vice versa, si Iudex delegatus iudicet contra valorem rescripti, & pars impetrans non appellet, non poterit deinde Iudex procedere, quia officio functus censetur.

Objicies: Si Iudex iurisdictionem aliquam habet, tum partes in ipsum consentiendo iurisdictionem eius prorogare possunt, l. i. ff. de Iudicijs. Sed rescriptum ad lites subreptitium, cum non sit ipso iure nullum, sed tantum ope exceptionis, c. 3. & c. plerumque 23. de rescript. Iudici delegato iurisdictionem aliquam confert, vt h. c. Abb. docet n. 8. Ergo partes consentiendo in hos Iudices potuerunt illius iurisdictionem confirmare, & quodammodo prorogare. Resp. Licet partes consentiendo in Iudices delegatos possint supplere defectum iurisdictionis, qui est ex parte rescripti subreptitij, non tamen eum, qui est ex parte obiecti, ipsiusque veritatis; quandoquidem in casu nostro causæ ciuiles personarum non miserabilium non pertinent ad Iudicem Ecclesiasticum, nisi ob negligentiam Iudicis laici. Sed vt r. interueniente postea negligentia Domini secularis, Iudices in huius rescripti, saltem ex partium consensu procedere potuerint, merito dubitari potest. Affirmat Abb. loco cit. Sed arbitrator, probabilius negari: cum non sit consuetudo Ecclesiasticorum Prælatorum, vt causas seculares committant, antequam ad ipsos deuolutæ sint, vt bene annotauit Innoc.

hic n. 1. Igitur hoc rescriptum ex errore substantiali promanans, omni iure irritum fuisse videtur, per quod nulla omnino iurisdictione collata fuerit.

CAPITVLVM XXXIX.

Suspicionis.

PARAPHRASIS.

Quidam Iudex delegatus à Reo vt suspectus, recusatus erat. Ad causam hanc suspicionis cognoscendam arbitri à partibus electi sunt: Sed dubitabatur, vt r. Iudex recusatus arbitris terminum præfinire possit, intra quem cognoscere debeant. Respondet Gregor. IX. Quod nõ possit, cum ipse in hac causa suspectus sit, ne forte noceat: sed ipsimet arbitri partibus terminum ad probationes suas afferendas statuere, sicut & alia omnia agere debent, quæ ad hunc suspicionis articulum spectant. Verum Iudex delegatus (cui vnà cum iurisdictione, reliqua etiam, sine quibus ea exerceri nequit, commissa censentur) arbitros compellere potest, vt vel concordent in eadem sententia, vel tertium arbitrum aduocent, cum quo vnus, vel ambo consentiant: ne alioquin causæ principalis definitio plus iusto differatur.

SUMMARIVM.

1. Si Iudex recusetur, eligendi sunt arbitri ad causam recusationis cognoscendam, nisi ea in iure expressa, aut alias notoria sit, aut recusatio manifeste iniusta vel frivola.
Item si duo Iudices delegati sint cum clausula: Si non ambo potestis, &c. alter de alterius recusatione cognoscat.
2. Si arbitri duo non concordent, tertius ab eis eligendus est, qui eorum discordiam dirimat.
3. Etsi arbitri voluntarij non cogantur arbitrium suscipere; cogi tamen possunt, qui ex iuris necessitate eligi debent.

NOTANDVM I. Si iudex vt suspectus recusetur, ex causa probabili, quæ si probata fuerit, legitima reputabitur (ait Gl. hic ver. suspitionis causa) tum ex partium consensu arbitri eligendi sunt, qui de tota causa suspitionis cognoscant, per potestatem ipsis à iure collatam, vt Imola hic obseruat n. 11. Ita etiam habetur in c. cum speciali, 61. de appellat. & c. 2. eod. in 6. & videri potest Ioann. Andr. hic.

Excipe primò: Si causa recusationis in iure expressa, aut aliàs notoria, seu indubitata sit; aut si recusatio Iudicis manifeste iniusta, aut friuola est, his casibus opus non est, vt in arbitros cõpromittatur, sicuti Gl. notat incit. c. cum speciali, ver. iusta suspitionis.

Excipe secundò: Si duo Iudices delegati sint cum clausula, *si non ambo potestis, &c.* tum de causa suspitionis, vni obiectæ, alter cognoscere potest, c. si contra 4. eod. in 6.

NOTANDVM II. Si duo electi arbitri non concordent, cogi debent à Iudice ad eligendam personam tertiam, cuius auctoritate discordia eorum dirimatur. Ita etiam de voluntarijs arbitris habetur in l. Item si vnus, 17. §. principaliter, ff. de recept. qui arbitrium, c. innouit, 12. de arbitris. Posteaquam verò arbitri sententias suas in discordia dixerunt, videntur esse functi officio suo, vt tunc nihil amplius agere possint: quamobrem hoc casu ad Superiorem recurrendum est, arg. c. vlt. de sent. & re iudic. & tradit hic Ioan. Andr. n. 9. Abb. n. 11. contra Speculatorem in tit. de recusat. §. vlt. ver. Quid si arbitri electi, Imolam hinc n. 21. qui dicunt, arbitros, etiam post latas à se diuersas sententias posse tertium vt diuorem eligere, cum textus c. huius nihil distinguat, num sententia lata sit, an ferenda. Quam sententiam ob auctoritatem Speculatoris probabilem, imò & æquitati consonam esse, ne causa delegata maneat indiscussa, censet Abb. hic, quamuis prior, vt dixi, de iure verior.

Denique notat Gl. communiter recepta ver. Ad quos, Tamen si arbitri voluntarij non cogantur arbitrium suscipere, l. 3. §. 1. ff. de receptis, qui arbitrium, & c. secus tamen sentiendum de his arbitris, qui ex iuris necessi-

tate eligi debent, eos ad suscipiendum id munus compelli posse.

CAPITVLVM XL.

P. & G.

PARAPHRASIS.

Publius, & Gaspar Mercatores, literas Apostolicas contra Episcopum Londonensem impetrarunt ad Abbatem S. Genouefa, in causa mutui, quod suo loco & tempore ipsis persolutum non fuerit. Pendente hoc iudicio, ad eundem Abbatem, Apostolicum delegatum, Innocentius laicus accessit, qui & ipse mercatori pecuniam debebat, asserens coram Abbate, nisi debitum intra terminum constitutum solueret, vt excommunicationis & interdicti sententiam in ipsum, & terram eius promulgaret. Re hac intellecta, respondit Gregor. IX. censuras ea occasione latas ab Abbate in dictum Innocentium irritas esse: Cum enim is Abbatis iurisdictioni subditus non esset, non potuit eius iurisdictionem prorogare: quia delegata iurdictio de persona in personam non extenditur: tamen si Iudex ille delegatus, videl. Abbas, ordinariam etiam iurisdictionem aliquam habeat.

SUMMARIVM.

1. *Promittens certo loco, aut tempore solutionem, si in mora sit, compensare debet, quatenus creditoris interest, solutionem iuxta conuentionem factam non esse.*
2. *Reus obligare se potest coram iudice suo, nisi intra tempus desinitum praestiterit, ad quod de iure obligatus est, vt excommunicationis vel interdicti pena subiaceat.*
3. *Iurisdictione delegata non potest prorogari seu extendi de persona in personam, nisi in duobus extraordinarijs casibus.*
4. *Etiamsi ea concurrat cum ordinaria.*

OOOO NOTAN-